

Tekst voorkant

Naam in witte balk: Boerderijenroute
Naam verticaal: Fietsroute door West Zeeuws-Vlaanderen
Lengte 39 km

Tekst achterkant

West-Zeeuws-Vlaanderen: het ontstaan van een agrarische streek

West Zeeuws-Vlaanderen is een plattelandsstreek, dat was je waarschijnlijk al opgevallen. Boerderijen en dorpen kenmerken het landschap, waar rust en stilte overheersen. Maar het is niet altijd zo stil geweest in deze streek. In de Middeleeuwen was het gebied vaak middelpunt van oorlogen en natuurgeweld. Meer dan eens overstroomden grote delen van het gebied, om dan tientallen jaren onder water te staan.

Zo'n 350 jaar geleden is men begonnen met het inpolderen van de streek. Langzaam maar zeker werd de strijd tegen het water gewonnen. Nieuwe mensen vestigden zich hier, nadat de oude bewoners bijna allemaal waren gevlucht voor het water. Er ontstonden grote boerenbedrijven. De boeren in West Zeeuws-Vlaanderen waren in die tijd zeer welvarend.

Die rijkdom is terug te zien aan de oude boerderijen die nu nog te bewonderen zijn. Hoewel er door de eeuwen heen natuurlijk veel veranderd is op deze boerderijen, zien we vaak elementen terug die ons honderden jaren terug meenemen in de tijd.

Routebeschrijving

 We starten de route bij het Landbouwmuseum "Agrimuda" in Sint Anna ter Muiden. Dit museum is half april tot eind september, dinsdag tot en met zondag 's middags van 13.00 tot 17.00 uur geopend, dinsdag tot en met vrijdag ook 's morgens van 10.00 tot 12.30 uur.

 Vanaf het museum steken we de grote weg door Sint Anna ter Muiden over en gaan linksaf het fietspad op, om vrijwel meteen rechtsaf de Haven in te slaan.

Zo komen we op het prachtige marktplein van Sint-Anne, zoals dit dorpje in de volksmond wordt genoemd. Let op de antieke waterpomp midden op het pleintje.

 We steken het Marktplein over, en gaan aan de andere zijde rechtsaf, vóór de prachtige houten schuur met rieten dak langs, de Jonkvrouw Geilstraat op. We rijden verder door het dorp tot de eerste driesprong, waar we linksaf de Graafjansdijk op rijden.

1) Na 1 km staat de eerste boerderij met een informatiepaneel: *de Maneschijnhoeve*. Vooral het huis, van vóór 1700, is prachtig. Achter het huis zijn vanaf de dijk ook de bakkeet en het varkenshok goed te zien.

 We vervolgen onze weg over de Graafjansdijk en komen al snel bij een witte grenspaal.

Deze palen geven de grens tussen België en Nederland aan. Ze staan op de hele grenstrook, dus vanaf het drielandpunt in Vaals tot natuurgebied 't Zwin bij Cadzand.

 We passeren de paal rechts, en bereiken zo "het buitenland". We rijden Vlaanderen binnen over de Dikkedijk.

Rechts zien we, net als bij de Maneschijnhoeve, een voorbeeld van een prachtige Vlaamse, witgeschilderde boerderij.

🚲 We volgen de Dikkedijk, die even verder van naam verandert in Burkeldijk, tot de driesprong. Daar gaan we rechtsaf de Retranchementsstraat op. Van verre zien we het dorp Retranchement al liggen. We passeren opnieuw de grens en rijden over de brug het dorp binnen.

Retranchement is een vestingplaats, gebouwd in 1604. De naam is dan ook Frans voor “vesting”.

🚲 In het dorp rijden we steeds rechtdoor en passeren ondermeer de Markt en de molen. Meteen nadat we via een bruggetje het dorp verlaten slaan we rechtsaf de Contre Escarpe in. We kunnen ook nog even 150 m rechtdoor rijden om het mooie toegangshek van de Breydelhoeve te bewonderen. Vervolgens keren we vervolgens terug om alsnog de Contre Escarpe in te slaan.

2) Bij de picknickplaats aan onze linkerkant ons volgende paneel tegenkomen, waarop we informatie over *de Breydelhoeve* kunnen lezen.

🚲 We rijden de Contre Escarpe verder af. Bij het kruispunt gaan we rechtdoor, de Killedijk op.

Aan de rechterkant is duidelijk te zien waarom Retranchement een vestingplaatsje genoemd wordt. We herkennen in de vorm van de wallen een vierkant fort met vier “hoektorens”, Fort Nassau genoemd.

🚲 Na 500 m nemen we de eerste weg links, om zo het buurtschap Terhofstede te bereiken.

3) Meteen bij binnenkomst van dit buurtschap staat links het volgende informatiepaneel dat hoort bij *boerderij de Vlierhof*.

Terwijl we verder door Terhofstede rijden blijven we zicht houden op deze boerderij. Door de bosjes heen kunnen we een glimp opvangen van het fraaie woonhuis.

🚲 Bij het kruispunt gaan we rechtdoor, de Platteweg op.

De eerste boerderij aan de linkerkant, na zo'n 500 m, heeft een oud en nieuw woonhuis. Het oude woonhuis is gebouwd in 1696, en daarmee één van de oudste van de streek.

🚲 We vervolgen onze weg door de Zeeuws-Vlaamse polder, zo'n 1,5 km linksaf slaan, de Herenweg in.

Deze weg leidt ons rond een mooie boerderij, waar de bakkeet (achter het huis) en het varkenshok (achter de schuur) nog aanwezig zijn.

🚲 We nemen de eerste weg rechts richting Cadzand, bij de driesprong linksaf. We passeren de molen, gebouwd in 1898, en steken schuin naar links over om het fietspad op te gaan. We verlaten het dorp via de eerste weg rechts, de Vierhonderdpolderdijk. Bij de driesprong houden we rechts aan.

Let op het bijzondere hek van de Beerhoeve aan onze linkerkant. Het is in 1788 beschreven door de toenmalige eigenaar, die het beu was dat er zoveel over hem geroddeld werd. Nu, meer dan 200 jaar later, geeft hij onze nog steeds een wijze les mee.

Meteen hierna zien we rechts, op Hoeve Ruimzicht, een indrukwekkende schuur uit 1821 staan. De wagenberging is hier geen los gebouw, maar zit in de kopgevel van de schuur: we herkennen de latten deuren.

🚲 We volgen de dijk zo'n 2 km en bereiken de Provinciale weg. Hier slaan we rechtsaf om de eerste boerderij aan de rechterkant te bewonderen.

4) De Vijverhoeve wordt beschreven op het informatiepaneel. *Het huidige huis is gebouwd op de fundamente van het vorige, dat in 1668 werd gebouwd. De kelders van dat huis bevinden zich nog steeds onder de huidige woning. Vooral het kleine witte huisje (Vlaamse Keet) vóór het huis verdient extra aandacht.*

🚲 We keren terug in de richting waar we vandaan gekomen zijn. We slaan de tweede weg links in: de Knokkertweg. We volgen de dijk zo'n 2 km.

5) Aan de linkerkant zien we *Hoeve de Bruijne*. *Let vooral op de perfecte manier waarop dit erf is onderhouden.*

🚲 Bij de driesprong gaan we rechtsaf de Strijdersdijk op. Vervolgens gaan we bij de volgende driesprong opnieuw rechtsaf, de Sint-Jansdijk op. 500 m verder staan we even stil bij de prachtige boerderij aan onze linkerkant.

Goed zichtbaar is hier nog steeds de mestvaalt, die tussen het varkenshok en de schuur ligt. Hier scharrelde het vee: de koeien kwamen uit de stal links, de varkens uit het hok rechts. Om die reden zul je het varkenshok en het stalgedeelte van de schuur altijd vlak bij elkaar vinden. Tegenwoordig is het hebben van een mestvaalt door strenge regelgeving zo goed als onmogelijk geworden.

6) Op de Sint-Jansdijk staan een aantal prachtige boerderijen vlak bij elkaar, waaronder ook de volgende boerderij aan de rechterkant, *St. Jansdijk 7*. *Hier staat het volgende informatiepaneel. Let vooral op het wagenhuis, dat helemaal links aan de rand van het erf staat, eigenlijk pas goed zichtbaar als we de boerderij voorbij rijden.*

🚲 We volgen de Sint-Jansdijk. Bij de volgende boerderij rechts letten we op de makelaar op de kop van de schuur.

Vroeger hadden deze makelaars allerlei symbolische betekenissen, vaak op religieus vlak; tegenwoordig dienen ze als versiering. Even verder moeten we ook aandacht schenken aan de hoeve met het vliegterrein, op nummer 1, waar een prachtige houten schuur staat. Deze is gebouwd in de eerste helft van de 18e eeuw, en is daarmee één van de oudste schuren uit de streek.

🚲 We laten het dorp Nieuwvliet letterlijk links liggen en gaan bij de rotonde rechtdoor. De weg maakt een bocht naar links, waarna we de eerste weg rechts inslaan: Ter Moere. Bij de driesprong gaan we linksaf, waarna we na het lange rechte stuk een aantal huizen bereiken, die samen de naam Akkerput hebben. Hier slaan we na de bocht naar links rechtsaf de Antwerpen Polderweg in, om vervolgens een driesprong te bereiken. Op deze driesprong staat een schuur, waarvan we aan de voorkant twee grote deuren zien.

Boven die deuren is het dak "opgetrokken". Het is omhoog getild. Anders passen de overvolle karren met graan niet door de opening. Aan de achterkant zijn de deuren niet zo hoog: de karren die daar naar buiten kwamen waren binnen immers al gelost. Bij deze schuur zijn de deuren achter overigens niet meer zichtbaar.

🚲 We gaan linksaf, richting Zuidzande.

Aan de dijk liggen een aantal typische arbeidershuisjes, waar het personeel van de grote boerderijen in de omgeving woonde.

🚲 In het dorp rijden we rechtdoor tot aan het kruispunt. Hier gaan we rechtsaf, we rijden het dorp uit

7) Bij de eerste boerderij rechts, *Atelier de Test*, staat ons volgende informatiepaneel.

De schuur wordt gebruikt als atelier, en is vrij toegankelijk. Ga vooral naar binnen en geniet niet alleen van de verschillende kunstwerken, maar ook van het feit dat u hier de unieke mogelijkheid hebt een eeuwenoude schuur eens van binnen te zien. De gebintenconstructie waarop het dak rust is erg indrukwekkend.

🚲 We keren terug naar het marktplein in Zuidzande. Hier gaan we rechtsaf, de Sluissestraat in. We passeren de molen en enkele mooie boerderijen, vervolgens bereiken we een aantal huisjes bereiken, hier linksaf slaan: het Pompedijkje. We fietsen nu zigzaggend door de Zeeuws-Vlaamse polders. Vanaf het Pompedijkje gaan we de eerste weg rechts, de Loodijk op. Vervolgens nemen we de eerste links, de Austerlitzdijk. De eerste weg rechts is onverhard, die nemen we niet, vervolgens slaan we rechts de Diomedeweg in. Deze volgen we zo'n 1,5 km, tot we over een bruggetje het kanaal oversteken. Na dit bruggetje gaan we meteen rechtsaf, waarna we zo'n 1,5 km verder Sluis bereiken.

We komen Sluis op een prachtige manier binnen, via de oostkant. Sluis is net als Retranchement een vestingstad, dat is hier goed te zien aan de wallen.

🚲 We blijven in Sluis steeds rechtdoor rijden, tot we de Markt bereiken.

Hier staat het enige belfort van Nederland. Op de markt van het Belgische Brugge is ook zo'n belfort te vinden. Het belfort van Sluis doet nu dienst als gemeentehuis. In de kelder worden vaak exposities gehouden.

🚲 We steken de Markt diagonaal over, om aan de andere zijde, de Vrijstraat in te rijden. Op de driesprong gaan we vervolgens linksaf. Voor degenen die meer informatie over de streek willen is links het VVV-kantoor. We volgen deze weg om Sluis te verlaten, 500 m verder bent u aan het einde gekomen van deze route.